

# NARODNA BESEDA.

(NATIONAL WORD.)

THE ONLY SLOVENIC NEWSPAPER IN CLEVELAND, O., AND THE BEST ADVERTISING MEDIUM.

Stev. 1.

Cleveland, O., 11. februarija 1899.

Leto I.

## P. n. rojaki in rojakinje!

Predstavlja se Vam, predragi Slovenci in Slovenke, na današnjo soboto prvokrat nov rodoljubni list „NARODNA BESEDA“, bratovsko pozdravljajoč Vas vse skupaj in posamič ter ob jednem nade goječ, da ga bode te vspreti blagoizvolili prijazno in tudi gostoljubno.

Res, da imamo Slovenci v novi tej domovini že časopisa svoja dva, katera se trudita prav požrtvovalno in marno pomoči narodu našemu do blagostanja, napredka, prosvete. Čast bodi obema in pa odlikovanje!

Priporočamo ju najpriščneje in najtopleje!

Vendar ozbiljno motreč okoliščine in odnošaje naše, kratko in malo pozabiti ne moremo in tudi ne smemo, da več oči več vidi, više jezikov, više besedij.

Da se resnica prav izpozna, treba je čuti, najmanj dva zvona.

Številka tri je grozno priljubljena med našimi zemljani, kako radi pritrkavajo na zvonove tri!

In ako bi nam bil koristen ali potreben še jeden, tretji list, dokazaje naj bližnja bodočnost.

Oprostita zatorej, blagi čitatelj in čitateljica, da se pridružiti predrzne „NARODNA BESEDA“ svojima lepo povsem ter izgledno doraslima bratoma kot šibka sestrica in mlada tovarišica.

„NARODNA BESEDA“ imela bode vseskozi v mislih in čišlih pravi napredek in pravcato korist slovenskega naroda, opaževati namerava kolikor toliko politično obzorje ter obnebjje; prereseštatvati misli domače in inostranske zadeve; tudi poučeni in zabavni tvarini bode rada dajala prostora.

Maloštevilni je narod slovenski — poldrugim milijon duš, to je vse — toda še to je malo oddaljeno in razdeljeno po raznih kronovinah. Ako bi bili upravno združeni Slovenci, vsi bivajoči v Kranjske, Štajerske, Koroške, Primorske in Goriške zemlji, postali bi navzlic pičlemu številu, sila in moč, na katero bi se morala ozirati Avstrija, postali bi faktor, s katerim bi morala računati Dunajska vlada.

Oj, Ilirija oživljena, kje si!

Kdo rojen prihodnjih bode dočkal „Zjedinjene Slovenije“?

A dasi tudi so razmerje v navedenem pogledu tako žalostne, tolikanj neugodne, povzdignil se je vendarle Slovence na vzvišeno stopinjo omike, povspjel, smemo trditi, do politične zrelosti.

Ravno ne malo zaslug imajo gotovo pri tem razni slovenski listi. Le-ti dramili so narod, učili ga, dandanes ga vezbajo, politične donajajo mu in slovstvene hrane, pravo kažejo pot... s kratka: „Svetijo mu z uma svitlim mečem.“

Pravo struno je zadel odlični pesnik zaklicavši radostnim srcem: „Hej! Slovenci naša reč slovenska živo klije...“

Ali kako je pa kaj z nami tukaj v tej obljudeni deželi? Ako zabeležimo, da našega sveta ni čez četirideset tisoč glav v Zjedinjjenih državah severne Amerike, pogodili smo najbrže dosti dobro. Pa bi že še bilo, samo da bi vsaj to krdelce kje blizu skupaj prebivalo!

Zjedinjene države so malo da ne toliko prostorne in velike, kakor vsa Evropa. In glejte! našega človeka najdete skoraj povsodi: srečamo ga v mestih in po šumah; zapazimo ga po tovarnah in po premogo-ter rudokopih; spremljamo ga od atlantskega do tihega morja; sledimo mu od Gorenjega jezera do Meksikanskega zaliva. Kaj ne, ogromna daljva in širjva to!?

Zares, oddaljeni smo jeden od drugega, da je groza! Imamo mesta sicer kjer se zamore število našincev pisati s četirimi številkami, a ta poštejemo lahko na prste jedne same roke. Vse drugo je pa bolj ali manj razkropljeno na vse strani in vetrove.

Vestnemu rodoljubu se kar milo in težko pri sreči stori, ko čita, da tu samotari 5 Kranjcev, tam žije in žedi deset, kje drugodi politično spanje spi 20 dolenskih mladeničev itd.

Premili nam rojaki in rojakinje, raztreseni po prostranih Zjedinjjenih državah, mi se zamoremo približevati drug drugemu le pismenim potom, občevati zamoremo mi med seboj v časnikih in po njih, mi zamoremo obiskovati se imajoč liste naše in skozi taiste.

„NARODNA BESEDA“ postani in bodi nam glasilo, koje bode mesečno obiskovalo naše ljudi, razpršene po velikej Ameriki, združevala jih, nasvete dajala, novice jim donajala tudi iz Evrope, zlasti iz Avstrije, oziraje se še posebno na pokrajine slovenske, koristila jim vsestransko, postala istinita: NARODNA HRANA!

V to ime pomagaj nam Vsemogočni in dajte, pomagajte, vrli bratje Vi in Ve sestre domoljubne!

NA ZDRAVJE!

Častite rojake, katerim smo sedaj več listov poslali, prosimo, da jih blagovolijo razdeliti med Slovence. Zahvalo jim izrekamo naprej. Cena lista bode 50 centov na leto, to je tako mala svota, da jo lahko vsak v ta namen odloči in pogreša. Ker bomo tudi zdravstvene, higijenične in druge koristne zbirke donajali, zato opozarjamo posebno na pravočasno naročbo lista.

Naslov je narediti:

„NARODNA BESEDA“  
1029 St. Clair Str. Cleveland, O.

## Domače in tuje vesti.

Tukaj se že oglašajo kandidatje za spomladanske volitve. Niso še vsi pokazali svoje barve, ali kakor povzamemo iz češkega lista, priporočajo oni izvolitev sodnika Stone za župana Clevelandskega. On piše, da je kandidat na svojo roko, in ne za kapitaliste, da bode deloval v prid mesta in gledal na koristi prebivalstva, glavno je, da njegova stranka deluje, da bi bil minimalni dneveni zaslužek delavca en dolar petdeset centov. Priporočja se toraj, da se mu pri prvotnih volitvah besedo dá.

Drugi in sedanjí župan do danes še niso kandidature javno izrekli. Za demokratsko stranko prijavlja se več kandidatov, a pravega programa še noben ni izdal. Oglašja se McKay in še več drugih. O'Briena, trgovca silijo meščanje, da bi kandidiral, pa on pravi, da se ne boje plača primajhna in se je sprosil premisleka. Sicer bomo se sporočali prihodnjí in priporočali sposobne in zaslužne moše, enega in drugega političnega mišljenja. Ker je naš list in hoče ostati nepristranski, zato nam je mogoče tudi iz istega stališča presojati, ter vsake stranke kandidate zaslužno priporočati.

Župan Clevelandski se je tudi oglašil, da še zanaprej kandidira za svoje mesto. Kaj več o njegovej kandidaturi povemo prihodnjí.

Naš rojak Florijan Pijelik je dobil patent na cevi „fore“ za peči, ktere je sam izumil. Te cevi so pravi izvrstne in dajo veliko več gorkote nego navadne. On prevzema vsa dela spadajoča v kleparsko obrt in jih fino izvrši. Podpirajmo rojaka.

Frank Jakšič je otvoril salon na 1196 St. Clair St., Cleveland, O.

Slovenci, glejte, da si preskrbite državljanske pravice, to je, da postanete ameriški državljani. Poglejmo brate Čehe, kako lepo napredujejo v političnem in narodnem oziru, smelo rečemo, da njihov napredek je velikanski. Tudi v delavskem oziru ne bomo napredovali, ako ne stopimo na volišče; ker edina in tudi odločilna je beseda — pri volitvah in zastopanju naroda!

Mestni zastop v Millwaukee, Wis., dal je Poljakom priliko, da se izrečejo za pouk v javnih šolah, ako želé tudi v poljskem jeziku. Ker je bila agitacija temu nasproti velika, bila je ta ponudba odklonjena z večino glasov. Nasprotovalo se je zaradi domače šole, ker bi se potem ista opuščala. Da je bila zaradi tega odloka Nemcem voda na njihov mlin napeljana, je lahko umevno, ker ako bi bil predlog sprejet, in če bi Nemci upeljali poljskega pouka ugovarjali, dal bi njim mestni zastop vedeti, da ima eden kakor drugi jezik iste pravice — toraj sprejeti ali oba vun. Da so se nemški časopisi zaradi tega Poljakom radi neprosto voljne njim izkazane uljudnosti smešno zahvaljevali, ni treba omenjati.

Nemški časopisi v Clevelandu močno delujejo, da se vsa društva zjedinejo. Nemcev živi tukaj do 50.000. Kaj pa mi Slovenci, se bomo vedno pisano gledali, ko nas je komaj v celej Ameriki toliko?

Angličji se jeze zavoljo velikega upliva, ja na strani Rusije v Perziji. Pravo, da je vojska neizogibna prej ali slej. Šah perzijski je namreč Rusoj bolj naklonjen, kakor je Angličem to ljubo, najbolj pa jih to jezi, ker misli Perzija — Rusiji dovoliti zidanje železnice od ruske meje do indijskega morja.

Škof Anzer v Šantungu pravi v svojem poročilu, da je prepričan, da je kitjski cesar žrtve strupa, ki počasi deluje. Cesarica vdova je izbrala že naslednika. Ko je ona zvedela, da se misli tradicionalni cof (kita) odpraviti in evropsko nošo vpeljati, vzela pa je v ferher ter mu v jezi evrop. ko obleko s telesa strgala.

Počnik Bettis od 23. polka je prišel v Wichita, Kas., s Kube, in pravi, da se bodo tega polka vojaki (črnci) spuntali, ako se jih kmalu ne odjstí domu.

Senator Buttler je stavil predlog za napravo državnega brzjozava iz San francisce v Honolulu, Manilo in Hongkong. 800.000 dolarjev naj se v to odloči.

Tukaj mislijo upeljati „automobile“ voze za prevažanje ledu in nameravajo postaviti velik voz na severu. Te voze mora goniti moč, katera ne dela vročine. Prazen voz bode tehtal 3500 funtov in bode lahko nosil 6 do 8 ton edu.

Letu 1897 se je izvršilo v državi Ohio 840 samoumorov, lansko leto le 926.

Kdor hoče biti oproščen zamujenih oožnih vaj in pregleda nabora, mora prošnjo poslati po c. kr. konsulu na dotično vojaško oblast. Ravno tako za prihodnje leto. Ako kdo želi, spisemo mu radi dotično prošnjo in naj se le oglasi pri g. Anta Klincu, 1029 St. Clair str. Cleveland, Ohio.

Dr Karsten je izračunal, da meri površina morja 368 milijonov štirjaskih kilometrov. Ako bi vso suho zemlo v morje zmetali, bi komaj dvajseti del morske globočine napolnil.

Zagotavlja se, da oženjeni moški dalj živijo, nego samski, in da pri ženskah še le od 42. leta ta dobrotá upliva.

Troskemu deželnemu odboru je bilo pretečeno leto poslanih 955 kačjih glav. Od teh bilo je 695 glav od witi strupenih kač. Premije je izplačal za to 208 gl. 50 kr.

John W. Bookwalter, kojega nazori o Rusiji se objavljajo, je na potiv ameriansko domovino, kjer bode izdal knjigo o nazorih o Rusiji, posebno pa o Sibiriji. Po njegovem mnenju bilo bi za Ameriko ugodneje sprijazniti se z Rusijo, nego z Anglijo, o čemur so ga njegova potovanja po Ruskej, posebno v Sibiriji podčile. Zadeve namreč, katere goji Amerika z Rusijo, priporočati je posebno zaradi Kitajske, na kojoj že preže Anglija in seveda Nemčija tudi Zdrružene z Anglijo se ne bi dale dosti od Rusije izsiliti, res, da bi zmogle bombardovati nekaj pomorskih mest, ali nasprotno pa Rusija po svojih železnicah lahko postavi nebroj vojakov v Kitaj! Toraj zamorejo Zjedinjene države v pro-

speh svoje velike trgovine tam več doseči v prijateljstvu z Rusijo.

Na Samoa otokih prišli so amerianski in angleški zastopniki v nasprotje z zastopnikom Nemčije radi imenovanja naslednika „vladarja“. To je divjino — dosti prahu in mnogo povod različnim komentarom, pa kakor se kaže, razšlo se bo vse mirnim potom.

Kdor želi amerianski državljan postati, ima tukaj sodniku na sledeča vprašanja odgovarjati: Ime predsednika, governerja in majorja. Koliko kongresnih distriktov je v Ohio. Koliko držav spada k Zjedinjjenim državam. Kak razloček je med vladanjem v starej domovini in tukaj. Kako se imenuje jezero, ob katerem leži Cleveland. Katero je glavno mesto v Ohio, in katero Zjedinjjenih držav. V katerem Countyu se nahaja Cleveland. Koliko senatorjev in koliko Countyev ima Ohio.

Izkrcanje španskih vojakov došlih iz Kube, opisuje neki očividec takole: Ob 2/9. uri došel je parnik „Miguel Gallart“ v pristanišče pri Barceloni z vojaki iz Kube in drugo jutro pričelo se je izkrcanje — pogled, katerega nikoli pozabiti ne morem. Na suhem je stalo 90 nosilnic in vozovi za bolnike. Ravno tam stal je duhovnik pripravljen za delenje sv. zakramentov umirajočim. Komaj 180 korakov proč se nahaja spomenik Columba. Z njegovo desno kazaje na morje. Tam leži novi svet, katerega zadnji kralj ni nikoli videl. Kdaj se bo prvišnje protislovje od nekaj in zdaj! Ladja privedla je 1077 vojakov, med temi 50 umirajočih, 250 hudo bolnih, 23 umrlo jih je med vožnjo. Najprvo iskralci so se zdravi, so bili zdravi! — sestradani, kost in koža, udrte oči, — kakšni so še le bolni? Postreglo se je tem brzo s tečno jedjo in pijačo ter s zdravili. Ko so bolne in hudo bolne, nekatere vozili, druge nosili, umrlo jih je pet na komaj sto metrov dolgej poti. Opetekaje se po stopnicah, kaklical je „Viva Espana“, vrvel je kubanski klobuk v morje in se zgrudil na tla; to je bil zadnji izkrcanih vojakov. Med potjo, katera vodi mimo spomenika, potožil je jeden, kazaje na tega: Ta je kriv na vsem tem! O, da se ni nikoli rodil, potožil je drugi itd. Tam kjer so ga pred 400 leti s častjo in prisrčno pozdravljali, tam ga sedaj celo kolnejo. Saj ni on tega kriv. Ubogi Kolumb!

Dne 21. jan. prišlo je v Halifax 2000 od 5000 na Ruskem živečih Dušoborcev s parobrodom „Lake Huron“, da se naselijo v Canadi. Dušoborci so sekta zase, katera se sklicuje na neko notranjo luč, malo cenijo cerkev, duhovnike in sv. zakramente; zametujejo znamenje sv. Križa in uk o sv. Trojici. Tudi se upirajo prisegati in službovanja pri vojaki.

V teku petih let posrečilo se je docentu Boutan v Parizu, da je izumil fotografiranje v globini morja (ali na dnu morske globočine).

Da so kače velika nesreča za Indijo pričá nam to, da je bilo od leta 1876 do 1898 433.300 od kač pičenih ljudi. V tem času bilo je tam 64.284 ljudi od divjih zverin raztrganih, torej so kače dosti bolj nevarne. Od leta 1875 je bilo skupno 150.000 domačih živali od kač in divjih zverin pokončanih; samo leta 1896 bilo jih je 7143 glav usmrtenih.

Cleveland ima 7 gledališč, 6 kolegijev (colleges), 14 bolnišnic, 225 cerkev, 11 železničnih prog tod vodi, 2 šole za umetnosti, 11 policijskih postaj, 5 zdravniških kolegij, 15 par-

kov, ki merijo 994 akrov, 10 dnevnih časopisov, 46 tedenskih, 2900 tovarn, kjer 80.000 ljudi dela, 2650 cest, nad 100 milj so dolge cestne železnice in 1744 salonov (gostiln). Vse se še vedno pomnožuje.

Za povečanje francoske mornarice izdalo se bode letos 310.000.000 frankov (\$62.000.000). Na Ruskem pa \$60.000.000 ravno v te namene.

Sladkor iz pese je obhajal stoletnico.

Iz Avstralije je dospelo poročilo v San Francisco, da prinaša angleška vojna ladija vest, da otok Falcon, kateri se je leta 1885 naenkrat iz morja prikazal, da se zopet potaplja.

Od 1. marca bo Commercial-Cable Company vpeljala za Holandijo in Belgijo ravno take cene, kakor druge kraje Evrope, namreč 25 centov od besede.

Blizo Manguma, J. T., zaprlí so na pet let ječe, zalo 18letno deklico, Lotti Kretschner, ker se je udeleževala z svojim ljubčkom živinske tatvine.

Zakonskima Nobie Austin v Mishawaka, Ind., rodil se je najmanjši otrok, kar so jih severni Indijani kedaj videli. Otrok tehta en funt, in je velik, kakor steklena hrushka na žici električne svetilke. Zdravnik pravi, da ga bode pri življenju ohranil.

Kubanci so sprejeli ponudbo Amerikancev, da se izplača vstašem \$3.000.000 ter se potem odpustijo. Kubanci se bodo možno potem lotili vsak svojega dela. General Gomez je brzjozavil generalu Brooke, da pride na dano mu povabilo v Havano. — V Manili na Filipinah razsajajo koze med amerianskimi prostovoljci in je od 20. polka bolnih polovic vojakov. Filipinsko brzjozavno postajo v Manili so pretrgali in uradnike zaprli. Od tod so se namreč skrivna povelja generala Otisa Filipinom naznanjala. Kako so ta temu v roke došla, je pa skrivnost. Aguinardo, vodja Filipinov ima nad 40.000 mož močno armado in je vedno pripravljen za svobodo udariti se. (Se je že in bil hudo tepen.)

## Obcekoristno.

Za oslabele oči okrepčati se priporočá pest cveta plavic (Kornblumen) zmečkati in polit. z dežnico. Čez 24 ur dejati vse v temno steklenico in pustiti tri tedne na solncu. Predno se rabi, se precedi tekočino skozi platneno cunjno, in izpira s tem oči vsak večer predno se gre spat.

Zoper prehlajenje in gripo priporočá se dosti gorke limonade na dan popiti.

Divji kostanj olupí in stolci, in ako deneš to moko v vodo, s katero se umiješ, postane koža mehka in mlada s tna.

Neki holandski zdravnik priporočá oljkino olje, ako se kaj v oko zasadi ali v njega pade smet; kani tega olja nekaj kapljic v oko in to ti ga očisti.

Za rane ali pik od mrčesov, priporočá se obliš (flajšter) iz medu na platnenoj cunjno.

Takim, ki so po rodu razpostavljeni jetiki in sploh vsakemu človeku je v prid, da se navadi pri dihanju kolikor največ moč sape v se potegovati.

Bolnim in zdravim je priporočati za pijačo — jabolčnik. Vzemi za mošt jabolka ene vrste in ne gnjila,

# Narodna Beseda.

List za slovenski narod.

Izhaja vsak mesec enkrat.

Uredništvo se nahaja 1029 St. Clair St., Cleveland, Ohio.

Velja na leto 50 centov.

Inserati se računajo po pogodbi.

## Narodna Beseda

(NATIONAL WORD.)

This is the only Slovenic (Krainer) Paper in Cleveland, and the only Paper which represents the consolidation of the Slovenic-Croatian Political Clubs.

It is the best medium to advertisers who wish to reach the large Slovenic colonies of America.

YEARLY SUBSCRIPTION 50 cts.

Office 1029 St. Clair St. Cleveland, Ohio.

po takem moštu se bolje počuti in dobi boljše tek do jedi.

Marsikoga jezi gladko mesecu podobno teme, ali gola glava. Temu se pravočasno lahko odpomore in sploh proti izpadanju las, ako se enkrat na teden ali vsaj v 14 dneh spere glava do dobra z milom in vodo, ter potem z brisačo dobro osuši. Prevečkrat glavo močiti tudi ni dobro, ker se lasje preveč izperejo. Mazanje z dišavami je škodljivo; ako že kdo hoče, je dobro oljino ali mandeljevo olje, ako že želiš nekaj kapljic dišave umešati.

Slabotnim ljudem se priporoča čaj iz hrastove skorje. Kuha se kakor drugi čaj iz rož, in pije zjutraj in zvečer dve do tri žlice. Ako primešaš malo vina ali medu; upliva ta čaj še močnejše. Hrastova skorja ima nek dober vpliv za take ljudi in sploh dobro moč.

V prsten vrč deni z litra dobrega vinskega kisa, v tega se obesi v cunj zavito skisano testo (v velikosti oreha), katero je z malo soli in poprom vmešano, vlij vrhu z litra pogretega vina in tako vsake dva dni nadaljuj dokler je vrč poln. Potem vzami testo proč. V osmih dneh je jesih jako dober, taki jesih se tudi za zdravlila priporoča. Ako hočeš priliva se lahko vedno, kakor že povedano, tako si nadomestiš obrabljeni kis.

Trdo meso in kuretnina se skuha mehko, ako prideniš med kuhanjem cukra kolikor z dvema prstima primeš (kakor n. pr. duhan za noslanje).

Črn žamet ako bliščobo zgubi, drgni s cunj iz petrolej namočeno, potem obesi in prezrači in dobi zopet bliščobo.

Madeže od črnih na volnatih oblekah lahko odpraviš z kislino vinskega kamna. Nasiplji tega na madež, dobro pomoči z vodo in potem z gorko vodo izperi.

Ako že bratu, rojaku, pomagati nočeš, vsaj ne škoduj mu.

Dosti jih je, ki se spodtikajo nad pijancem. — Ali nihče ga ne vidi, kadar je lačen in v potrebi.

Dokler človek kaj ima, Vse spoštuj ga, in pozna, (Podoben je drevesu polnem sada) In ko več tega na njemu ni, Tudi prijatelj, znanec ga zapusti.

**ROJAKI POZOR!** Ako pošiljate svojem denarje v staro domovino, obrnite se vedno na **FR. SAKSER & CO.** 109 Greenwich St. To je prava slovenska ali domača tvrdka. Zaupanje med Slovenci se je v teku šestih let zelo razširilo in ga tudi popolnoma zasluži. Cena kurza je najnižja, odpošiljanje to čeno denarji so v 14 dnevih doma, ako je naslov pravilno pisan. Slovenec naj Slovenca podpira, počemu k tujcem, ko imamo najbolje med nami!

## Propad kmetijskega gospodarstva.

„Glej Slovenec, tvoja zemlja je zdrava, za pridnega lega nje prava; išče te sreča, um ti je dan, našel jo bodeš, ak' nisi zaspan!“ Tako naš Vodnik. Če bi bil ta naš Vodnik vsaj toliko časa živ, da bi bil videl, ko je šel prvi slovenski kmet v Ameriko! Ali pa je morda že za časa svojega življenja slutil, da bode čez toliko in toliko let iskal naš slovenski kmet zaslužka in svoje nove domovine v daljnem tujem svetu onkraj velikega oceana, — ko je tako opominjajoč zapustil kitice te svoje pesmi?

Človek bi skoro sodil tako, pa vendar ob Vodnikovi dōbi še nihče naših ljudij ni mislil na to usodepolno izseljevanje in tudi ne na — propad kmetijskega gospodarstva!

Zadnjih dvajset let je jel nek grozen črv razdejeti naše kmetije; od leta do leta opazuje se slabšanje gospodarskega stanu, odernštvo in rastodi davki pa so posejšili obči propad nepričakovano naglo.

Od ranega jutra do mraka trudi in poti se naš kmet za svoj obstoj; spomladi prične in v pozni jeseni ko zapade že visok sneg, preneha z delom; on in družina ne poznata počitka in brezkrbnosti v hiši in gospodarstvu, pa vendar — slednjič jih je malo, ki bi bili veseli sadu svojega truda! Povsod, — pridi in poižveduj kamor in kjer hočeš, — povsod čuješ in vidiš žalostni položaj našega kmetovalca. Zemljišča, — ki dobro obdelana in gnojena, še vedno dobro rodé — zgubljajo vendar svojo vrednost, a kmetu našemu je že težko zmagovati vsa dela, ko mu je težko dobiti delavcev, poslov, domača družina pa se mu zgublja — v mesta; v vojake in drugam, ter se tako odteguje svojemu stanu in delu. Kako naj torej obdeluje naš kmet ta svoja polja in zemljišča! S tujimi, največ drago plačanimi delavci in posli se mora ubijati, za katere pa mora skoro več ko pol pridelkov v denar spraviti, da jih koncem leta obleče in plača! In davki in domače potrabščine? Tak položaj mora našemu kmetu še to malo veselja do obdelovanja svojega posestva vzeti in nehoté prične misliti na lahnejše življenje! Kaj čuda potem, da se dá zapeljati vabljivim besedam lahkomišljenih ljudij, ki mu zadnjih deset let tako mamljivo znajo slikati življenje v — Ameriki in Braziliji, kamor jih je že toliko šlo v tem času, zapustivši dom svoj in družino! Kam pridemo, če bo naš kmet se še nadalje izseljeval, doma pa prodajal?!

Zadnji čas je, da se tem nezasišanim razmeram odpomore. In odpomōči mora država in dežela ter vsi merodajni faktorji! Varčnost in delavnost se moreta povrniti v naš kmetijski stan, na drugi strani pa priteči mu na pomoč, da se povzdenje na boljše stopinjo; živino- vino- in sadjereja. Poljedelstvo, narodno-gospodarstvo in podobn. viri za obstoj našega kmetijskega stanu morajo dobiti pomoči s sredstvi države in dežele, in če ne bo v dvajsetih letih, tridesetih letih vse kmetско ljudstvo, pobrala Amerika in ostalo nam bo le številce par kmetiskih posestnikov, ki bodo predstavljali — priprosti narod! Naj-li res pride tako daleč?!

To piše celjska „Domovina“ in z izseljevanjem v Ameriko slika vraga na steno. Nič ne pomaga kar svetuje, dežela in država naj pomaga kmetu, ali to je vse zastoj, pomagano bode le za kratak čas. Čudno pa, da pri nas doma nečejo ali ne morejo še sprevideti, da je ves sistem, red za nič. Kapitalizem uničuje kmeta, obrtnika in malega trgovca, in temu ne more pomagati država s podporami, ampak prevreči bi morala ves sistem. Svobodoljubni pa niso ti gospodje tam, raje bi videli, da se siromakom prepove izseljevanje v Ameriko, doma naj jim bi bil za glasovalno živinče in cena delalna moč. Mali in delalni kmet bode zginjeval na vsem svetu, bodisi na Slovenskem, Nemškem, Francoskem ali v Ameriki; veliki ga spodrija in uničuje. Tako je in ni drugače, gospoda, ako nečete pravo videti.

Rojaki naročite se marljivo na list „NARODNA BESEDA“, za vse leto velja samo 50 centov.

## Filipinci na vsej črti tepeni.

### Cele telpe v vodo zapodene.

#### Amerikanci napredujejo.

London, 5. febr. Brzjovaj iz Manile pravi, da se je bitka včeraj ob deveti uri zvečer pričela. Vstasi so očividno skušali Amerikance zasačiti, ter si osvojiti mesto, toda Amerikanci so bili oprezni in napad odbili. Danes zjutraj so napad ponovili in Amerikanci pognali vstase nazaj in vzeli Filipincem nekaj najmočnejših stališč. Bitka tipničarstva je bil na obeh straneh zelo hud. Amerikanci so zgubili 150 mrtvih in ranjenih.

Iz Madrida pa se brzjovaj, da so Filipinci skoraj vse zunajše črte Amerikancem odvzeli. Strel iz topov vojnih ladij so zapalili Calocan, Pao in druge vasi.

Manila, 5. febr. Včeraj večer so vstasi napadli v velikih množinah Amerikansko posadko. Boj je trajal vsa noč in ob 4. uri zjutraj so bile vse amerikanske vojne moči zapletene v boj. Ko se je zdanilo, so pognali vstase čez črte, katere so popreje zasedali in jim odvzeli njihove vasi in nasipe. Vstasi imajo veliko mrtvih in ranjenih. Zguba Amerikancev cenijo dosedaj na 175 mož. Brodovje je dobro služilo in posebno obema kriloma vstasiv prizadalo mnogo zgube.

Koj je McKinley dobil brzjovaj zgoraj omenjene vsebine, se je s tajnikom Algerjem in Longom v uro trajajočji konferenci posvetovali glede položaja v Manili. Prijatelji administracije trdijo, da je zakasneje odobrenja mirovne pogodbe krivo spletk na Filipinah. Kakor je videti, je pa le nedoločno in počasno postopanje amerikanske vlade vstase ojačilo, da so pokušili kar očitno vpriporiti svoje sovraštvo. Pri začetku vojske postopali so z Aguinaldom kot zaveznikom, akoravno morda ni bil formalno pripoznan. Pozneje, ko so je razvila ideja, Filipine obdržati, se je to razmerje proti vstasem ohladilo. Vstasi so se sicer umaknili iz Manile, zasedli so pa vsa okolica z vidovodno vred. V Hoilo so dospeli Amerikanci prepozno in vstasi jim niso dovolili izkrcanja. Da je pobčaj v Manili postajal vedno bolj napačen so vedeli v Washingtonu, toda vlada je prikrivala vse brzjovaje da ni ljudstvo nič zvedelo.

Med posameznostmi bitke je naznauja, da admiral Dewey ni nogel poseči v ponočni boj, ker bi ganate lahko imele pogubonosni činek istotako med Amerikanci kakor Filipinci. Kakor hitro pa se je zdanilo, pričele so vojne ladije streljati na sovražnika ob severni in južni strani mesta. Pravijo, da so ganate prouzročile med Filipinci e samo mnogo škode, ampak tudi velikanško zmešnjavo. Filipinci so bili z Remington in Mauser piškami oboroženi in s sploh slabostreljivi. Amerikanski vojniki pa so streljali z veliko sigurnostjo in se v obče neustrašeno in hrabrobojevali, kar vsi poveljniki pohalno priznavajo. Tako je na pr. Kngova brigada napadla veliko monejši oddelek sovražnika, ga vrgla lazaj in z divjim krikom pognala vreko, kjer je mnogo Tagalov utonil.

Pri sovražnikovih nasipih so našli mnogo ranjenih Filipincev, in več nego sto so jih odvedli v amerikanske bolnišnice in tam obvezali. Med tem ko je trajal boj v bližini je bilo prebivalstvo mesta zelo razburjeno. Ako bi se domačini bili policije bali, bi bili brezdvajno plenili. Amerikanske vojske o pa v mestu večkrat napadli in tri Tagale, kateri so tudi to poskusil, so na mestu ustrelili.

#### Agoncilo ubežal.

Agoncilo, Aguinaldov agent je ubežal iz Washingtona in prišel tje dni z njegovim tovarišem Martjem v New York. Agoncilo je bil ubežati zelo boječ, ko se je čez par ur tukajšnega bivanja, podal na postajo Grand Central železnica, da odpotuje v Montreal, v Canado. Ko so mu prišedši na kolodvor povedali, da so tam detektivi, pričel se je trestiti. Detektivi so bili čer o njegovem prihodu obvesteni, to-

da nadlegovali ga niso. Akoravno se je v Washingtonu že teden poprej vedelo, da namerava ubežati v Canado, vendar ni vlada storila nikakih korakov, da bi se zagotovila njegove osebe. Agoncilov tajnik je ostal v Washingtonu.

#### Boj med Filipinci in Amerikanci.

Manila, 5. feb. Včeraj večer so vstasi napadli predne straže Amerikancev. Ko je bil v nedeljo zjutraj ob 9. uri odposlan brzjovaj, je boj še vedno trajal. Amerikanska vojna je odbila napad in vojne ladije „Charleston“, „Monadnock“ in „Callao“ so bombardovali čete vstashev severno in južno od mesta. Število ranjenecv na amerikanski strani znaša do sedaj 20 mož, zgube vstashev pa dosedaj še niso znane. Mesto je ostalo mirno; amerikanske žene so iz mesta odvedli na vojne ladije. Marsiktera krogla vstashev je zgrešila svojo pot ter padla v mesto. General Otis je popolnoma kos situaciji.

#### Zguba naraščala.

Manila, 6. febr. V bitki od sobote večera je bilo 40 Amerikancev usmrtenih in 150 ranjenih. Natančno število še ni znano. Zguba Filipinov z 4000 možmi ni prenizko računana. Okolica Manile je danes grozno izgledala. V bitko je bilo zapletenih 20.000 Filipinov, toda amerikanski topovi so grozno trebili njih vrste. Amerikancev je bilo 13.000 mož v boj zapletenih.

#### Tudi Filipinci so bili hrabri.

Reči se mora, da so se Filipinci zelo hrabro borili. Danes je bilo videti cele kupe domačinov na bojnem polju, posamezne je zadelo po več krogelj, vsi so ležali na obrazih proti amerikanskim črtam, s česar je sklepati, da so padli pri napadu in ne na begu. Kamor so udarjale krogelje iz topov vojnih parnikov je bila zemlje hudo razrita in trupla padlih so bila grozno razmesarjena. General Otis je dobil poročila, da se Aguinaldo sam ni udeležil boja, ter nekaj namerava. Vse je uredil, ali dokaj nerodno. Ogleduhi Aguinalda, kateri so se nahajali v ameriške črte, so slabo preračunali moč amerikanskih utrd in mu napačno poročali. In baš to ga je zapeljalo, da je Amerikance napadel.

Nad sto vstashev je zasedlo neko cerkev odkoder so streljali na 1. californiški polk in na ambulance, v katerih so z bojišča odpravljali ranjene. Šesti topniški polk je nameril svoje topove na to cerkev in v 20 minutah je bila razvalina in Filipinci pod njo zakopani. Na 1. californiški polk so tudi streljali iz koč na cesto, a tudi te so razdejali. Posebno grozno so delovali brzostrelni topovi, katere so Amerikanci vzeli raz uničenih španskih vojnih ladij „Calao“ in „Concord“ Otisovi oddelki so Filipince potisnili na obal, a tam so jih na grozovit način obstreljali iz vojnih ladij.

V nedeljo so streljali vojniki ladije „Charleston“ in „Monadnock“ na Filipince, katere je na obal zapodil 14. polk. Deweyeva zastavna ladija „Olympia“ se ni udeležila bitke. Postavilo je v bojni red pred mestom med bivšo špansko topničarko „Alecta“ in nemško križarko „Irene“. Amerikanci so kontrolirali obal Pasig reke, med tem ko so s Špancem odvzeto topničarko „Alaea“ nadzorovali polja riža in vas Santa Ana je razstrelil. Danes skoraj v vseh hišah vihrajo bele zastave. Vstasi se še umikajo. Na severu jih zaledujejo Amerikanci in so že skoraj pred Calocan, na jugu so pa dospeli do Pasey.

#### Še druge bitke.

Manila, 7. febr., ob 10.30 dopoludne. General Halejeva brigada se je včeraj že precej pozno pomaknila do vodovodnih naprav in zasedla Singalon. Štiri kompanije Nebraska polka in del Utah baterije z dvema topovima in dvema Hotchkins topovoma, so pol milje daleč od tukaj zadeli na sovražnika in prišlo je do ljute bitke. Na našej strani je eden mrtev in trije ranjeni. Dr. Henny, bivši seržant kvartirmajster v tretjem topniškem polku je bil ranjen in vjet. Pozneje so našli njegovo truplo grozno raz-

mesarj-no. Filipinci so se umaknili in vzeli pri vodovodnih napravah zaklope in važne dele strojev seboj, vsled česar ne bi mogli rabiti teh; ali polk iz Nebraske je našel te dele, katere so umikajoči vstasi proč pometali.

Brigada generala Overshina se je naprej pomaknila in zasadla Paranaque, ter ni zadela na nikak odpor, pri tem vpenila dva topova.

Brigada generala McArthurja se je pomaknila do Gagalangin, ter ni imele nikake zgube.

Amerikanci imajo sedaj v lasti parniško črt v Malabon, 600 pomorščakov z 4 Maxim topovi se je izkrcalo se na Flattan obal. Vojni oddelki iz Kansasa so se tudi naprej pomaknili poglavnej časti pod varstvom topov baterije iz Utah.

Iz mnogih hiš iz višjih nadstropij so domačini včeraj večer streljali na vojake, vendar niso prouzročili dosti škode.

#### Poročilo generala Otisa.

Washington, 7. febr. Vojni oddelek je dobil danes brzjovajno poročilo od generala Otisa, katero se glasi:

„Armada vstashev 20.000 mož močnaba se je koncentrirala okolu Manile ter imela več brzostrelnih in Kruppovih topov. Vjeli smo velik oddelek vstashev oboroženih z Mauserjevimi puškami najnovejše vrste, dva topova in mnogo družih pušk. Vstasivozelo veliko nabojev postrelili. Med vstasi je bilo tudi mnogo španskih vojakov. Vstasi so si napravili blizo naših črt močne utrdbe. Naši vojniki so napravili na nje naskok ter jih mnogo usmrtili ali vjeli. Naša zguba znaša najbrže 250 mož. Popolno poročilo kasneje. Mi smo pokopali najmanj 500 mrtvih, 500 mož pa vjeli. Zguba vstashev na mrtvih, ranjenih in vjetih znaša najbrže 4000 mož. Včeraj smo vzeli vodovodne naprave šest milj od mesta. Sezalke so pokvarjane in bodo v teku tedna popravljene. Priredili smo potrebno, da bode imelo mesto dobro vodo. Vojni oddelki so dobro razpoloženi, sedaj vlada mi. Otis.“

## Raznoterosti.

#### Tekmovanje trusta za žreblje.

Philadelphia, Pa., 4. feb. Danes zjutraj je bila inkorporirana v Trentonu Merchants Wire & Mail Co. Tvrška je tukajšnje podjetje z \$500.000 delniškega kapitala, kterege je \$200.000 vplačanega. Zadržuga dela večinoma za take tvrdke, katere so glede svojih zalog odvisne od „Wire & Mail“ trusta. Zgradili bodo tovarne tukaj, na zatoku in iztoku in imeli svoje podružne pisarne v New Yorku, Newburgh, N. Y., Pittsburg, Pa., Baltimore, Cleveland, East St. Louis, Ashland Ky., in Oakland, Cal.

#### Več zamorcev v Pani.

Pana, Ill., 4. febr. Med strajkarji vlada veliko razburjenje, ker dohaja vedno več zamorcev. Kapitan Coudi se je danes posvetoval z glavnim pribočnikom in poslužil se bode izvanrednih poredb, da se ohrani mir. Ako se bodo zamorci še nekaj časa na sedajni način pomnoževali, bodo kmalu številnejši nego belopoltni delavci.

#### Umor na nedeljski šoli.

Biddenden, Ky., 6. febr. Gospica Berta Peterson, pastorjeva hči je včeraj v cerkvi med nedeljsko šolo ustrelila učitelja John Wibleya. Pred šolo je bila služba božja pri kateri je gospica Peterson igrala na orglje in prejela obhajilo. Kakor se čuje je učitelj skazoval deklaci ljubeznosti, poslednji čas pa sta se bila nekaj sprla.

#### Plaz vrgel vlak v globočino.

Denver, Colo., 3. febr. Delavski vlak Denver in Rio Grade železnice je danes snežen plaz v bližini Glenwood Springs vrgel s proge v globočino v reko. Pet železničarjev je ostalo na mestu mrtvih, šest družih je pa poškodovanih. 33 delavcev, kateri so ob progi sneg odmetavali je pa zasutih pod snegom, ledom in stvarmi, katere je velikanski plaz odtrgal. 100 delavcev odmetava sneg in išče zaute.

#### Skaljena kupčija.

Bismarck, N.D., 5. febr. Cvetiča obrt države, ktera je dajala odvetnikom, posestnikom hotelov in drugim, milijon dolarjev dobička, brez velikega truda in dela, je uničena. North Dakota, kamor so romali vsi listi, kateri v zakonu niso našli pričakovane sreče in se hoteli znebiti zakonskih spon, je prenehala biti tista država, kjer se je brez ovir lahko dosegla ločitev. Dne 1. julija namreč stopi v veljavo zakon, kateri določuje, da more dotična oseba stauovati najmanj leto dni v državi, predno se zamore njen zakon ločiti.

Zakon, kateri je zakonsko ločitev tako olajševal, obstoji že dvajset let v državi. Toda še le v poslednjih petih letih so se zakonske ločitve strank iz družih držav tako ogromno pomnožile. Popreje namreč so vse nezadovoljne dvojice, katere so želele se znebiti zakonskega jarma, potovale v South Dakoto. Še le potem, ko so tam ločitev obtežili, v North Dakoti pa zakon ostal nespremenjen, stopila je severna država na mesto njenejužne sestre. Prekanjeni odvetniki so seveda kmalu spoznali, da v takih dogodbah tiči mnogo denarja. Sklenili so pogodbe z odvetniki v New Yorku in družih istočnih mestih, kateri so jim oskrbovali stanke, dobiček pa so medsebojno delili. To seveda ni bilo za siromahne ljudi; najcenejše stranke so plačale ne manj nego \$500 do \$1000, v posameznih slučajih pa so plačale do \$5000 samo odvetnikom. Kupčija je cvetela kakor nikdar popreje.

Katoliški škof v Targo, v nekem malem mestu z 10.000 prebivalci je konstatoval, da je bilo tam v jednem samem letu 125 parov ločenih; seveda so večinoma prišli tja izven države. Postavodajalstvo je sedaj temu storila konec, ker je v tem zasedanju sprejelo zakon, kateri določa, da tiste dvojice, katere žele biti ločene, morajo popreje jedno leto bivati v d.

#### Nedolžen obešen.

Dunaj, 6. febr. Kriminalna zgodovina se je zopet pomnožila za justični umor. Delavec Frank Wondraček, blizo Korneuburga na Nižje Avstrijskem domu, je bil pred več leti zaradi umora k smrti obsojen in tudi obešen, sedaj se je pa pokazalo, da je bil nedolžen. Oče male Katarine Pomperl je na smrtne postelji izpovedal, da je on umoril po njem zapeljano dekle Woburka in svoje lastno dete, in poslednje zato, da ne bi zoper njege pričalo.

Ljubljanske novice. Letošnja zima je na Kranjskem zelo mehkužna. Snega leži v ravnini komaj 20 cm visoko. Če opaziš kje leži kako — gosnice ali kaj podobnega, ni to skoro nič nenavadnega. — Južna železnica namerava v Ljubljani vsled prizadevanja mestne občine zgraditi nov centralni kolodvor, ostala poslopja pa premetiti oziroma, razširiti. — Mestna branilnica ljubljanska napreduje — v veselje slehernega Slovenca — prav vro. Imela je osem milijonov prometa v teku desetih let, kar je veselo znamenje za nje upravo in delovanje. Tudi ostali manjši denarni zavodi vro napredujo, kar je za naše narodno-gospodarske razmere veselo znamenje. — V prihodnji spomladi se bode stavbno delovanje zopet v velikem obsegu nadaljevalo.

Na Barju pri Ljubljani začeli bodo baje v kratkem zidati cerkev, za katero je naloženega že več zapuščinskega denarja.

V Cerkljah na Dolenjskem bodo zidali novo cerkev, za katero kmetje, med katerimi je največ siromakov, vendar veliko darujejo. Tako je kmet Andrej Žarn v Vel. Mraševem daroval 1000 goldinarjev.

Dolenjske železnice. V mesecu decembru pr. l. bil je tovrni kot osonni promet dokaj ugoden. Poleg kočevskega rujavega premoga izvozilo se je tudi mnogo lesa (drv in tesanih hlodov ter desk), a tudi živine — govodi in prašičov — se je obilo odpeljalo.

Potres v Ljubljani. Dne 17. jan. ob 9. uri in tri četrt je bil v Ljubljani in nje okolici precej močan potres. V gledališču, kjer je bila predstava, je skrajna nastala panika. Vendar se je občinstvo pomirilo kmalo in veči del občinstva ostal v gledališču do zvršetke predstave. Potres so občutili tudi v Šiški, St. Vidu, v Šmartnem pod Šmarno goro, v Domžalah, na Grosupljem in na Igu. Škode ni praznil nikake.

Milijonarja na Kranjskem. Po statističnem izkazu o osebnih dohodarini je v Avstriji 255 moških, ki imajo več nego 100.000 gld. Na Kranjskem sta samo dva milijonarja, ki od svojih dohodkov plačujeta po 5300 gld. davka. Oba stanujeta zunaj Ljubljane. V Ljubljani sta najbogatejša zdravnik dr. Mader in tovarnar Samassa, ki plačujeta največ dohodarino.

Kresnica po zemi! 16. jan. ob 6. uri zvečer je ujel v Prulah v Ljubljani posestnik hiše št. 8 živo, svetečo kresnico ter je poslal uredništvo „Slov. Nar.“. Da love ljudje koncem proseca kresnice, je nekaj izrednega.

Boj s cigani. Dne 9. jan. je posestnika sin Jo. Javornik z Grosupljega naznanil orožnikom, da sta isti dan dva, s puškami oborožena cigana s pomočjo spremljačev ju ciganke pri Krki nečega kmeta smrtnonevarno ranila ter ga oropala in da cigani beže na Grosuplje. Orožniški postajevodja g. Brodnik je šel takoj za cigani in pridružil so se mu še trije možje iz vasi. Po 8. uri zvečer so ti štirje došli cigane in jih ustavili. Cigani so se z vso silovitostjo branili. Unela se je ljuta borba. Jeden cigan in ciganka sta ubežala, drugi cigan, katerega je bil prijel g. Brodnik, pa se ni mogel iztrgati. Priznal je, da se zove Simon Held, da je doma v Pilibertu na Krki in da je bil pobegnil iz prisilne delavnice. Izročili so ga dež. sodišču. Na Krki napadeni in oropani mož je se tisti dan umrl.

Praznovostvo. 16. jan. zvečer so „šac“ kopali pri križu na cesti proti Spodnjemu Rožniku pri Ljubljani. Na lici mesta našli so jedno lopato in zlomljeno krampovo toporišče, kateri corpus delicti so začasno spravili pri g. Lasniku. Ali so „šac“ vzdignil ali ne, ni znano; gotovo je kateri uzmed udeležnikovkopačev izpregovoril — in potem z Bogom „šac“, hajd nazaj v globotino zemlje.

Zanimiv slučaj. Pri posestniku Franju Verhovcu po domače pri Tuminu št. 45 v Mostah so našli kokoš, ki je bila zametena v steljo v kravjem hlevu od 8. dec. 1898. do 16. jan. Ko so steljo proč pograbili, je zletela kokoš izpod stelje, pod katero je bila zametena celih 88 dnij. Bila je ta čas brez jedi in brez vode, a je vendar popolnoma krepka.

Majnikovi hrošči v januarju. G. Viktor Dolenc, hotelier v Vipavi, je v Ljubljano poslal dne 21. januarja, v Vipavi vjetih, popolnoma razvitih majnikovih hroščev.

Požar. V Lupinici poleg Šmartna pri Litiji je v noči od 16. na 17. jan. zgorel znani Pilarjev mlin. Doslej se še ne vé, kako je ogenj nastal.

Tatvina. V noči od 10. na 11. jan. prišli so neznani tatovi v prodajalnico g. Fr. Šlibarja v Selcih, ulomili v pisalno mizo in iz nje ukradli drobiža okoli 200 do 250 gold. in sicer tolarjev, kron in drobiža po 20 in 10 vinarjev. Vzeli so tudi nekaj starega denarja, tolarjev po 2 gld., križavcev itd., več starih „evanogarc“ in jeden c. kr. cekin za 5 gold. Po načinu tatvine so morali biti tatovi stari rafinirani lopovi — ne domačini.

Roparskega cigana Helja imajo v preiskovalnem zaporu v Zatičini. O izvršenem hudodelstvu neče ničesar vedeti.

Napad? 13. jan. zvečer okoli 8. ure, ko je šel poštni voz iz Travnika v Novo vas, je bil napaden na vrh Zavorš nad Topolom. Priletel je kamen v poštno svetilko in jo razbil. Konji so se vstrašili, poštni hlapec je pognal in ušel. Slišalo se je pač neko govorjenje, a videti ni bilo ničesar. Sodi se, da so cigani nameravali napad na poštni voz.

Štajerske novice. Štefan pl. Daubahy v Zagrebu, je dobil dovoljenje za jeden leto, da sme priložiti tehnične priprave za normalno železnico od Kamnika čez Šmartino, Motnik, Vransko in Gornjiko do postaje Polzela-Braslovske ob železnici Celje Velenje. — V Kozjem je gorelo nedavno v hiši ondodnega graščinskega oskrbnika na takozvanem „Zahjeku“. Ogenj so sicer ugasnili, vendar je prece škoda. — Iz šmarskega okraja se poroča, da je v občini Žusem poveril ondodni občinski tajnik Štefan Zupanc, večje svote, oziroma je osleparil razne kreditne zavode: jemat je pri raznih posojilnicah na občinsko ime posojila, podpisaval menice s krivimi poroki ter denar pognal. — Avgust Jesih, korporal pri celjskem infanterijskem bataljonu, doma od Vel. Nedelje, pognal si je dne 16. jan. tri kroglice v glavo. Kroglice so mu odtrgale ves spodnji del glave, da ga je groza pogledati, vendar je še živ ter tudi pri popofni zavesti, ker so mu možgani nepoškodovani. Basal je puško še znova, a se je onesvestil. Kaj je privedlo nesrečnega mladenička k temu činu, se ne vé. — Nesrečni je bil pred vojaško dobo nekaj let pomožni učitelj. — Nedavno so našli tik Savinje zunaj mesta celo opravo vojaka — prostaka. Ker se je istodobno pogrešalo tudi vojaškega krojača Hrvata pri jednej celjskih stotnij, ni bilo težko spraviti ta dva „slučaja“ v zvezo, da se je nezadovoljnej ločil od svoja „uniforme“ ter jo v lastni opravi popihal. — V Hummerjevi hiši na voglu Rotovške ulice vajeni so bili ljudje gledati zadnje mesece kaj lepe in dragocene izložbe od najdražje svile do zameta itd. Zavidanja yredon — po ljudskemu mnenju — lastnik vsega tega bogatstva je bil nek nemški trgovec Kuttler. Ves ta blišč pa se je te dni nenadoma — skril. Vrata in okna so zapahnjena, varno zaklenjena in zapечатena, toda ključev nima — lastnik.

Listnica. Pod tem naslovom prinašali bomo odgovore na stavljena vprašanja, zato opozorimo častite rojake in rojakinje, da smo pripravljene na vsako vprašanje dati odgovor, ako je v korist, naj si bode v eni ali drugi stvari.

Koroške novice. Med Celovcem in Beljakom napravijo letos telefonsko zvezo. — Dopolnilna volitev za velikoposest mest S. Rainerja, ki je odklonil svoj deželnozbornski mandat, bode dne 18. febr. — V Celovcu se je obesil dne 5. jan. hišni posestnik I. Porta. — V Mlinskem grabnu pri Velikovcu so dne 9. januarja našli 33letnega Franca Krala zmrznjenega. — V Malem St. Vidu so dozdali šolo. Zgrajena je s pomočjo nemškega „schulvereina“. — V Gosinji vesi pri Važenbergu je pogorela hiša s skednjem posestniku p. d. Erhartu. Škoda je velika. Posestnik je bil zavarovan za 5000 gld. — Na Koroškem je 32 odvetnikov, od teh jih je 15 v Celovcu. — Šola v Petrinju je razširjena v štirirazredno, v St. Juriju in Porečah v trirazredno, v St. Jakobu ob cesti in v Selah pa v dvorazredno.

Notar — heradž. V Gorici je nedavno umrl 80 let stari notar, dr. Fridrik della Bona, jeden najboljših juristov v deželi. Imel je vedno toliko opravka, da ni nikdar utegnil svojih dolžnikov tirjati. Verjetno je zato, da je ta notar v zadnjih letih živel v največji bedi, tudi pogreb so mu morali plačati kolegi, kateri so ga vsi jako čislali.

Rojak ponesrečil. Koncem decembra bi imel knam priti iz Calumeta, Mich., Štefan P. Grahek, da bi potem odšel v domovino, tudi novice za njegovo prekmorsko potovanje smo že dobili, ali osoda je hotela, da ga je med potjo vlak povozil. Tako se je nam poročalo iz Calumeta, žal pa da ne vemo kje in kedaj.

Samomori na Dunaju. Dunajska policija je pred nekaj dnevi objavila statistiko samomorov za leto 1898. Iz te je razvidno, da je bilo na Dunaju minolega leta 371 samomorov. Med samomorilci je ljudi vsake starosti. Najmlajši samomorilec je bil neki 13letni deček, ki se je obesil, najstarejši oni 80letni starček, ki se je usmrtil s tem, da je skočil v globotino. Največ samomorilcev je možkega spola, žensk — samomorilk je samo 76. Največ samomorov je bilo meseca avgusta in sicer 42 po številu. Prejšnja leta je bilo še več samomorov in sicer l. 1897. 400, l. 1896. 396 in l. 1895. 444. Da pa je tolikih samomorov krivo največkrat ubožstvo, katerega je na Dunaju dovolj, o tem molči policijska statistika.

Lastnega očeta umorili. V Čerovniku so našli nedavno kmeta Rafajla Prodanoviča mrtvega; umoril ga je njegov lastni sin, kateremu je pomagal njegov brat Radoš Prodanovič. Oba sta že v zaporu.

Listnica. Pod tem naslovom prinašali bomo odgovore na stavljena vprašanja, zato opozorimo častite rojake in rojakinje, da smo pripravljene na vsako vprašanje dati odgovor, ako je v korist, naj si bode v eni ali drugi stvari.

### Za kratek čas.

Nadzornik: „Jernej, še enkrat Vas opomnim, ako ne bo Vaš del ceste v sedmih dnevih nasut, pustil bom to na Vaše stroške storiti! Povedal sem pa tudi, da smo jo za Vas sedem

Nima teka.



On: „Veš stara, danes nimam nič kaj teka, ob desetih sem jedel golaš in pil dva vrča pive; ob jednajstih snedel dva para „Frankfurtaric“, sedaj se mi pa sedma jed že opira.“  
 „Ona: „Kaj naj pa storim z močnato jedjo in s kuhanim vinom?“  
 On: „O, to mi pa že še prinesi, da si ne pokvarim želodca.“

Povečanje vojne.



Gospa A.: „Mojemu možu bodem naroročila, da v kongresu glasuje za pomnoženje vojne.“  
 Gospa B.: „Moj mož mora tudi v senatu glasovati za večjo stalno armado.“  
 Gospica C.: „Živela vojna, potem imam vsaj upanje, da dobim laglje častnika za moža.“

Domača zabava.



„Anže, nikari tako ne tolči, pomisli vendar, pod kupom se nahaja — slavna policija!“

klafter in dva čevlja odmerili. Ali jo niste našli?“

Jernej: „O milostljiv gospod, cesto in klaftre sem res našel — ali čevljev pa nikakor nisem mogel najti.“

I. „Ali ste bili že kdaj v Evropi?“  
 II. „To še ne, ampak moja žena je Italijanka in moj zet Oger.“

Janezek: „Dajte mi za štiri krajcarje cikorijske in en krajcar nazaj — groš bodo že mama jutri prinesli.“

Neka lepa igralka ni hotela sprejeti g. Dolarja vsiljujočo ljubezen, zato je g. D. iz jeze (ravno ko je umetnica na konju igrala) vrgel jej namesto šopek cvetic, pa šopek sena. Kloven to zapazivši, dvigne šopek in zakliče: „Gospica, vidim, da se ne zmenite za ta dar, ali vedite, da gospod, ki ga je podaril, si ga je pritrgal od svojih ust.“

Počitek.



**Georg Travnikar,**  
 se priporoča slav. občinstvu za obilen obisk njegovega  
**SALOONA**  
 1776 ST. CLAIR ST., CLEVELAND, OHIO,  
 kjer vedno postreže z DOBRIMI PIJAČAMI. Naznanja objednem tudi, da ima zastopstvo in prodajo  
 vina, whiskeya in domačega žganja.  
 Razpošilja na vse strani na zahtevanje.

**Vsakovrstne roze in zelišča**  
 za domaca zdravila,  
**kri čistilni caj**  
**zoper prehlajenje**  
 kateri dobro vpliva na ŽELODEC, LEDICE, JETRA, ČISTI KRI itd.  
 se dobi  
 1029 St. Clair St., Cleveland, Ohio.  
 Kdor želi poskušajo in cena DOMAČA VINA, naj se obrne na nas.

**Kaj bomo pili?**  
**LEISY-EVO**  
**PIVO**  
 To je najboljše in se oni, kateri je že več let pijo, po njem dobro počutijo.  
 Toraj pijmo to kar je dobro!

**Kdor Slovencev**  
**Slovencev potuje**  
 bodisi  
**V STARO DOMOVINO ALI OBRATNO**  
 naj se zanesljivo obrne na  
**izključno edino slovensko podjetje**  
**FR. SAKSER,**  
**109 Greenwich Street, New York**  
 v vseh zadevah mu IZVRSTNO postrežemo in skrbimo, da se mu ne prigodi kake nepritlike.  
**Kdor Slovencev**  
**pošilja novce domu**  
 naj se izvestno na nas obrne. Stotisoče pošljemo vsako leto na Slovensko in vse je bilo dosedaj še v redu. Dosedaj smo že skoraj  
**tretji milijon gold. avstr. velj.**  
 odposlali. Posredujemo vsem za HRANILNE VLOGE V SLOVENSKE HRANILNICE, vsakdo dobi hranilnične knjižice v roke. Pri nas je kurz NAJCENEJI kader mi damo za \$40.70 za 100 gld., zahtevajo vsi drugi najmanj \$41 ali \$41.50, zakaj bi Vaše novce prož metalji? Denarji so doma na Kranjskem v 14 dnevih, ko jih drugi po mesece zadržujejo. Pazite na številko 109 Greenwich Street, kamor Vas drugam speljejo Vas slepijo, mi stanujemo v istoj hiši v prvem nadstropju in do nas lahko pride vsakdo ob vsakem času.

# Listek.

## Kovač.

Narodna pripovedka. Spisal Podgoričan.

Neka mati je imela sina, ki je bil jako šibek, ali vendar strašno močan. Ko je bil že dosti star, dala ga je, da se uči čevljarstva. Pa mojster ga ni mogel imeti na uku; nikoli mu ni bilo dosti drete, — vso je potrgal, celo čevlje je pokvaril včasih, šila, krivce, s kratka: vse, kar je vzel v roko, — vse je potrl in pokončal.

Moral je torej ostaviti čevljarstvo. „Ti nisi za tako rokodelstvo,“ dejal mu je mojster, „hodi se raje učiti kovaštva.“

Mladenič je slušal in šel. Prišel je k nekemu kovaču. Poprosil ga je, da bi ga sprejel; rad bi se učil kovaštva.

Kovač pa se je začudil: „Sirota, kaj pa bi s teboj? — ti nisi za moje delo — za kovača, kovač mora biti močan človek.“

A mladenič je dalje prosil: „Le sprejmite me le, saj nisem slaboten tako, kakor se vam zdim, da sem; preverili se bode, da ne.“

„I, pa naj bode no, pa ostani, saj se lahko precej prepričam, ali imaš kaj moči ali ne.“ Po tej opombi je kovač vzel prav veliko kladivo v roko in ga dal mladeniču, ki je takoj moral prijeti za delo. Mojster je svojemu novemu učencu rekel, naj mu pomaga tanjšati razbeljen železni drog. Ali mladič je bil še le prvič, drugič mahnil po drogu na nakovalu, a udrl se je pol nakovala v zemljo. Mnogi kovačevi pomočniki so hodili okrog nakovala in poskušali, kako bi ga izruvali iz tal, pa ga niso mogli ni omajati, a mladič se ga je oklenil — in izdrl ga je kakor kaki kolec iz plota. Kovač je kar ostrmel, tako se je začudil: tako šibek in mlad človek, pa ima tako moč. Dejal mu je: „Ti si pravi, le ostani pri meni, dokler se ne izučiš, pa še potem bodeš ti meni dobra pomoč, takega kovača pa še nisem imel doslej.“

Mladenič je ostal v njegovi kovačnici in se dobro izučil kovaštva.

Ta kovač je imel dvanajst pomočev. A ker je izučeni mladenič delal mu za-se in za vseh dvanajst pomočnikov, odpustil jih je iz službe, njemu pa je obljubil na leto plačila toliko, kakor ga je dajal vsem onim in kolikor je sam zaslužil.

Že več let je delal mladenič pri temu kovaču, a mojster mu ni bil še nič plačal; zato ga je močno skrbelo, kako ga izplača, kadar bode treba. Ali vse je ugodnejše izteklo, nego je pričakaval.

Nekega dne opomni mladenič svojemu mojstru, da pojde po svetu, naj mu toraj dá sto goldinarjev za vso njegovo pomoč. Kovač se ne brani, vesel mu odšteje sto goldinarjev. Pomočnik ga še poprosi, da bi mu dal železno palico, težko pet stotov, da mu bode na potu podpora. Kovač mu je rad tudi palico dal.

Pomočnik se poslovi od kovačeve hiše ter odide. Do večera pride do neke hoste. V tej zagleda drvarja, podiral je drevje z nogo in pulil ga kakor kako navadno korenje. Mladi kovač drvarja opomni: „Jaz sem tudi močan tako, kakor si ti, nujva, izpukniva vsak nekoliko drevca in ponesiva jih tvoji materi na dom, da bode imela drv za kurjavo.“

Res sta izdrla vsak dve drevesi, odnesla ju na drvarjev dom in odšla dalje. Prišla pa sta do nekega mlinarja, ki je mliniski kamen držal na koleu in ga klepal.

Kovač drvarju opomni: „Veš kaj? — ta bi nama utegnil še na korist biti kdaj, trije močni bi pač kaj naredili,“ — in ogovori mlinarja: „Mladi dva tudi tako močna, kakor si ti močan, hodi z nama!“

Mlinar se jima pridruži, ali žalibog, niso vedeli, kateri izmed njih bode prvi; zato pokaže kovač kamen in nasvetuje: „Kateri izmed nas bode ta kamen zagnal višje, tisti bode prvi, ki se mu bodeta morala uklanjati druga dva.“

Mlinar je zagnal kamen tako visoko, da ga ves dan ni bilo nazaj. Drugi zažene kamen drvar, a ni ga bilo nazaj dva dni. Naposled ga zažene kovač — in kamna ni bilo nazaj tri dni; torej je kovač bil prvi.

Šli so naprej vsi trije in prišli do nekega gradu, ki je bil izdan ali zaklet. V tem gradu, naroči kovač, naj mlinar zaneti ogenj in obed

skuha; kadar pa bode skuhano, naj pozvonil, in odšel je z drvarjem vred. Pa prišel je nekov berač in mlinarja poprosil, naj bi mu dal malo mesa, in dal mu ga je, a padlo mu je iz rok na tla. Berač zopet poprosi mlinarja, da bi mu pobral meso, in pobral mu ga je. Ali berač je v tem mlinarju skočil na hrbet in mu ga zlomil. Mlinar ni pozvonil, ko je bil kuhan obed.

Ko sta bila kovač in drvar prišla nazaj, pokara kovač mlinarja, zakaj ni pozvonil, mlinar pa je dejal, da mu je bilo slabo, da ni mogel pozvoniti.

Kovač naroči sedaj drvarju, naj kuha obed in kadar bode kuhan, naj pozvonil, pa odide. Ali drvarju se je pripetilo to, kar se je bilo popreje mlinarju dogodilo.

Ko je bil kovač zopet prišel nazaj, razrdil se je ter dejal: „Vidva nista za nič, ostanem pa jaz tu, da bom kuhal!“ In res je ostal in kuhal in železno palico je imel pri sebi, drvar in mlinar pa sta odšla. A zopet je prišel stari berač in poprosil ga malo mesa. Kovač mu ga da, ali padlo mu je na tla. Berač ga prosi, da bi mu pobral meso, a kovač mu ni hotel pobrati mesa, temveč mahnil ga je s palico, berač pa je zbežal v luknjo.

Kovač pozvonil, drvar in mlinar se vrmeta. Jako sta se čudila, ker je bil pozvonil. Kovač jima ukaže, naj začneta luknjo, ki je bil berač pobegnil v njo, kopati in naj izkopljeta veliko jamo. In izkopala sta toliko jamo, da ni imela ne konca ne kraja. Kovač reče, naj gre mlinar v to jamo, da ga bodeta na vrvi spuščala vanjo. Dal mu je zvonec in naročil, kadar mu bode hudo, naj pozvonil. Ko je bil mlinar prišel do srede jame, je pozvonil. Kovač ga popraša, kaj mu je bilo, mlinar pa odgovori, da ga je bilo strah. Tudi z drvarjem je bilo tako. Naposled se kovač spusti v jamo — in ko se je bil pripeljal do srede, prešinila ga je neka groza, pa vendar ni pozvonil, temveč spustil se je do dna. Tu so bila velika vrata, kovač potrka prvič, drugič, a niso se odprla, tretjič je pa kar udaril po ključavnici in po vratih, da jih je razbil. Držala so v veliko zgradbo. V zgradbi je bil hudič, pri hudiču pa je bila zakleta kraljičina. Hudič kovača popraša: „Kaj hočeš?“ Kovač odgovori: „Kaj tebe to skrbi!“ Hudič reče: „Poskusiva se!“ Kovač pa ga je s palico tako udaril, da je bil ves omamljen. Otel je kraljičino, da ni bila več izdana. Hotel jo je po vrvi odpeljati na svet, ali vrvi ni bilo več nikjer. Kraljičina odpelje rešitelja iz prve sobe v drugo, iz druge v tretjo in tu mu je dala prstan in opomnila, da jej bode ta prstan, če se kdaj snideta, priča, da je njo otel; po njem ga bode spoznala. Iz tretje sobe sta prišla v četrto; kraljičina izgine. V tej sobi je bival berač. Kovač mu je ukazal, naj mu gre pokazati pot na zemljo, če ne, udaril ga bode, da ne bo nikoli več ljudij motil po svetu.

Berač mu nasvetuje, naj gre in si odreže šibico, in kamor bode z njo udaril, povsodi se mu bode vse odprlo. Ali kovač ni hotel iti, temveč primoral je berača, da mu je sam urezal šibico in pot kazal. Berač se vrne, kovač pa pride do nekega morja, ki ni mogel črezenj. A prileti velik orel in vpraša kovača, kaj dela tu. Kovač mu pové, da je na potu na svet, pa ne more priti črez morje. Orel mu reče, naj ga zasede, in kadar bode videl, da se spušča proti tlu, naj nareže prst in mu svoje krvi piti da, in srečno bodeta prišla črez morje zopet na svet.

Kovač je slušal in srečno prišel nazaj na svet. Šel je in prišel v neko mesto. V tem mestu je pri nekem zlatarju stopil v službo za delavca. V zlatarjevi hiši je imel mnogo dragih prstanov, a najlepši in najdražji je bil prstan, ki mu ga je dala kraljičina. Prišla pa je nekega dne k njemu krasna devica in ga vprašala, ali bi prodal tisti lepi in dragi prstan. Pomočnik odgovori, da ne more in ne sme prodati ga, ker mu ga je dala krasna kraljičina, ki jo je bil otel nesrečne zakletosti.

„Teda si ti tisti, ki si me otel!“ dejala je in vzela ga s seboj v poprej izdani, a sedaj oteti grad; drvar in mlinar sta jima služila; onadva pa sta ženitovala in se radovala svoje bodoče zakonske sreče.

# Slovenske zene in dekleta!

pristopite k ženskemu podpornemu društvu. Plačevati je malo, podpora v boleznih pa je le dostojna. V dobrem času se lahko plačuje in v slabem času pride podpora jako prilično. [Kako hudo pa je še le čutiti, ako je mož brez dela, žena pa bolna. Toraj, potrudite se in pristopite hitreje ko mogoče. Vabi Vas:

Kranjsko žensko podporno društvo sv. Sreca Marije.

**Frank Jaksic,**

je otvoril

## SALOON

na 1196 ST. CLAIR STREET, CLEVELAND, OHIO,

ter se rojakom priporoča za obilen obisk.

**J. JAMNIK,**

1055 ST. CLAIR STREET, CLEVELAND, OHIO,

prevzame vsakovrstna

## KROJASKA DELA

ter se priporoča Slovincem.

**GEO. BOSTJAN**

1732 ST. CLAIR STREET, CLEVELAND, OHIO

priporoča rojakom svoj

## CANDY STORE IN FINE SMODKE.

**Jan. Gerdina,**

1751 ST. CLAIR STREET, CLEVELAND, OHIO,

priporoča svojo bogato zalogo

### \* mesanega blaga \*

za MOŽKE, ŽENSKE in OTROKE. Cene so primerno nizke, blago dobro in trpežno.

## Slovenska babica

V CLEVELANDU, O.

Podpisana je bila rojena v Grahovem pri Rakeku na Notranjskem, se priporoča vsem rojakinjam kot skušana babica, ktera se je izučila v deželnej porodnišnici v Ljubljani, obiskovala praktični in teoretični tečaj po zimt leta 1885 do 1886, ter prebila strogo preskušnjo leta 1886. Službovala sem več let v Logaškem in Ložkem okraju; v Ameriki sem 4 mesece in ker nisem tukaj znana, zato se priporočam slovenskim ženam tem potom, obetujoč jim najboljšo postrežbo in vestno ravnanje. Pokličete me lahko vsako uro. Moj naslov je:

**Marija Krašovic,**

933 ST. CLAIR STREET, CLEVELAND, O.

## TISKARNA „GLAS NARODA“

109 Greenwich Street, NEW YORK

se priporoča društvom in Slovincem za razna

## TISKARSKA DELA

ktera lepo, točno in zelo ceno izdeluje.

## MILLER BROS.

priporočajo bogato zalogo

## OBUVAL

za mozke, zenske in otroke.

Kranjci so naši navadni kupci in z blagom kakor tudi ceno vedno zadovoljni.

Naše prodajalnice se nahajajo:

1106 ST. CLAIR STREET,

1727 ST. CLAIR STREET,

964 PAYNE STREET.

382-384 ONTARIO STREET.

## Svoji k svojim!

Kdor ima kako PISANJE, POOBLASTILO, POBOTNICO, KUPNO POGODBO napraviti za to deželo, ali staro domovino; dalje napravim vse stvari spadajoče v NOTARSKO PODROČJE, ta naj pride le k meni, ker se lahko po domače zgovori in mu ni potreba tolmačev iskati, da se pred tujimi notarji zgovorja. Napravljam prošnje za OPROŠČENJE VOJAŠKIH VAJ, KONTROLNIH SHODOV itd. Za vse enake zadeve se priporoča:

**ANTON KLINC,**

NOTAR,

1029 ST. CLAIR ST., CLEVELAND, OHIO.

**Josip Sternisa,**

1145 LAKE STREET, CLEVELAND, OHIO,

se priporoča rojakom, da pogosto obišejo njegov

## SALOON,

v katerem toči DOBRE PIJAČE in ima izvrsten prigrizek (Free Lunch) vsako uro pripravljen.

**JAN. KRAKER,**

1185 ST. CLAIR STREET, CLEVELAND, OHIO

trži s

## PREMOGOM,

posebno priporoča DROŽNIK in TRIPINOVEC, kterega sam kuha in na željo razpošilja na vse kraje uzorce.

Telefon Main 695 L.

**J. W. Sykora,**

ADVOKAT

rodom Čeh, zastopa pri tožbah in enakih zadevah.

Pisarna na 87 Public Square, Room 6.

**Mat. Grill,**

cor. Brunswick and St. Clair Sts., Cleveland, O.

prodaja in razvaža

## PREMOG,

ter prodaja VINA DOMA NAPRAVLJENA.

Priporoča se za naročila in obisk.

Slovenski krojaški mojster izdeluje

## OBLEKE

po NAJNOVEJŠEM KROJU in kakor si kdo želi. Izdeluje UNIFORME. Izdelal je tudi uniforme slovenske godbe v popolno zadovoljnost. Priporoča se za naročila obisk po sameznim osobam kakor za uniforme ali društvene obleke.

**Math. Ermakora,**

1732 ST. CLAIR ST., CLEVELAND, OHIO.